

Araştırma
Emine AVŞAR DAĞLI

BİR KİRMEN HAVASI

Anamın saçının örgüsünde görmüştüm kirmende eğirilmiş iplik. Ne bilinirdi ki Andırın 'da, Geben 'de, Çığışar' da, Enişdibi' nde yayılan keçilerin, koyunların yaz gelince yünlerini,kıllarını kırkıp(kesip) Şerife Hatun'un evlatlarını koyduğu terazili düşüncelerle yünlerden kirmende ip yapacak, bu iplerle alnına,sırtına yüklediği harmanda şelek ipi ,atının sırtında heybesi; içinde aşını başını koyduğu yörüğün çadırı,altına serdiği ilmek ilmek duyu işlenmiş kilimi,kök boyası ile boyanmış Türk kadının hüznü ,özlemi,sevinci olsun bir kirmen ipi.

Bir kirmen ipi olur Andırın, Çokak, Beyoğlu kokusu taa gurbetlere gider, bir duvar kilimi olur; toprağım koksun,anamın alın teri kurumasin diye..

Etinden ,yününden alnı kara çıkmasın diye sürüsünü kekikliğe süren çobanın sırtındadır heybe,dilindedir yanık türküleri..

Dağlar seni delik delik delerim
Kalbur alır toprağını elerim
Ben bir koyun olsam sen de bir kuzu
Sen döndükçe ardın sıra melerim

Dağlar senin ne karanlık ardın var
Lale sümbül boynun eğmiş derdin var
Lalemin vatani var yurdu var
Benim yurtsuz kalışıma ne dersin..

Dinlenir çoban kirmen ipinde çadırın ve altına serdiği kilim ve çul ile. Bahar girerken bir kazan tırşik pişer ocağında, sıcak dumanı ve yanında tereyağlı bulgur pilavı ve bir tas yayık ayranı ile. Yaz geldimi tarhana, katık ile. Bir kar çıkar Ağcadağ'dan karpuz ile.

Güz gelir ve alın terini silme vaktidir artık; koyunların yünü Rahime Hatun' un kızının çeyizimde yün yorgan, döşek, evine serecek, evine serecek kilim olmaya, kirmene yol almıştır, dolanmıştır ip.

Alın teri dedik bir kirmen ipi. Yaratılıştta mükemmel yaratılan insanın yaptıkları da mükemmel elbet. Bir kirmen ipi ile yuva kurar, dumanı tüter ocağının. Alınterini unutmayalım diye başköşemde anamın kirmeni.

Ne zaman özlemim doruğa çıksa nakış nakış işlenmiş nasırlı ellerin izini, kokusunu alırım bir kirmen ile. İşte bu yüzden bir kirmen havası Andırın'dan , Kadirli' den taa Samsun' a,İstanbul' a, Kars' a... ulaşır ve ulaşacaktır.

Bunları bilelim

Yaz yünü yıkanır, kuruduktan sonra yün tarağında taranır, burma (dönderilerek) , kolçak (kola takılacak hale getirilir) yapılır, iğ ve kirmen ile eğirilir.

Güz yünü kırpık olur, yay ile atılır.

Yöresel lezzet; pasta tarifi gibi kilim doku..

İpi ıyıyon (düzenliyon) , karşılıklı iki maziya (yarım metre uzunluğunda kazık) sarıyon, ıstara koyuyon(ıstar - kilim dokuma aracı) kuculüyon (bir ileri bir geri) dokumaya başlıyon. Evdirme (bir tür kilim çeşidi) kilimi elin ile dokuyon(top top değil) .En son yarım metre saçağı oluyor kesip düğümlüyon.